

Madonna, Bono, Leonardo, Oprah och alla de andra stjärnorna...

Världsberömda kändisar driver frågor som tidigare var FN:s och andra organisationers huvudvärk. Det är väl bra. Eller?

DET HUMANITÄRA INTRESSET I HOLLYWOOD ökar explosionsartat. Trenden startades för 15 år sedan med prinsessan Dianas omtalade engagemang för bland annat barn som skadats av landminor. Idag har skådespelerskan Angelina Jolie övertagit titeln som välgörenhetsprinsessa, men det finns många fler i hennes skugga: George Clooney (Darfur), Jessica Lange (Kongo DRC), Sharon Stone (malaria), Madonna (Malawi), Oprah Winfrey (utbildning), Brad Pitt (föräldralösa), Prins Harry (Lesotho), Bob Geldof (småbönder) och Jay-Z (rent vatten). För att nu nämna några.

Foto: Mari Dahl Adalsson

Vicken unge ska vi ta?

Londonkorrespondenten Rowan Philp säger att kändisarna "fått Afrikas problem att framstå som sexiga" och att det blivit så eftertraktat att få en bit av den promblemtyngda kakan att en ny slags kolonialmaktsrusch för Afrika uppstått.

Är det bra eller dåligt? Det finns två sätt att se det på. Med en kändis som språkrör för frågor som annars tigs ihjäl av media förvandlas det globala ointresset till ögonblicklig uppmärksamhet. Tidigare i år talade Angelina Jolie inför världsledarna i *World Economic Forum* i Davos, George Clooney i FN-skrapan och Bob Geldof och U2-sångaren Bono reser regelbundet jorden runt för att diskutera Afrika, skuldfrågan och aids med statschefer. Andra menar att kändisarnas engagemang är ytligt och att det i grunden bara handlar om egotrippad PR.

Att frågan är kontroversiell visar inte minst Madonnas välgörenhetsturné nyligen i Malawi där ett besök på ett barnhem slutade med att hon adopterade den gulliga ettåringen David Banda. Adoptionen har väckt oerhört starka reaktioner i omvärlden och barnrättsorganisationerna menar att hon har använt sitt kändisskap för att kringgå adoptionslagarna. I Malawi är nämligen inte internationella adoptioner tillåtna och det visade sig också att lille David inte är föräldralös. Han har en farmor och en pappa som skulle vilja ta hand om honom om de hade råd, och varje vecka cyklade pappa Yohane Banda de fyra milen till barnhemmet för att hälsa på sin son.

Oavsett vad som ligger bakom den nya kändistrenden måste man fråga sig varför så många verkar föredra Bono och hans vänner framför de redan etablerade biståndskanalerna. Ett exempel nyligen: bushmän bosatta på marker med rika diamanfyndigheter i Botswana och Namibia fruktar att de kommer att bli tvångsförflyttade (i Botswana har det redan skett). De har inte vänt sig till sina regeringar, FN eller någon svensk biståndsinstitens för den delen. Nej, de har skrivit ett öppet brev till Leonardo di Caprio vars enda koppling till frågan är att han medverkat i en spelfilm om så kallade bloddiamanter som spelades in i Moçambique.

Kanske ska det ses som ett misstroendevotum. De stora internationella organisationerna lyckas sällan uppfylla sina löften och inte ens den mest obotliga optimist kan väl till exempel längre tro att FN ska uppfylla sitt millenniemål att halvera fattigdomen innan år 2015.

DET ÄR SVÅRT, FÖR ATT INTE SÄGA OMÖJLIGT, att mäta värdet av de insatser som stjärnorna gör som språkrör för olika krishärdar, men det hjälper knappast Afrika att superrika kändisar adopterat en handfull lyckligt lottade barn från en kontinent med minst tolv miljoner föräldralösa.

Den största fallgropen har identifierats av Rädda Barnens Ben Hewitt som varnar för att det bara finns ett begränsat utrymme för kommentarer om Afrika i den offentliga debatten, och att detta nu i ökande utsträckning upptas av kändisar. Afrikas egna röster lyssnar ingen till.

Kort sagt, utan en skådis eller en popstjärna på sin sida riskerar man i ett globalt sammanhang att upphöra att existera.

ANNIKA FORSBERG LANGA
Johannesburg